

A szülők óhatjánk fényben, di-csőség árjában látni gyermekeiket, a szerencse kereké pedig egy formán halad, s kiköt pályaváltozására, iparkodása és szorgalma szent jutalmazza.

A földműves a napjamos gyermeke anyai gondot nem okoz szülőinek, mert pályájuk meghatározva van már zsenge koruktól és avval együtt fejlődnek. Sokkal másként áll a dolog az intelligens osztályoknál. Itt tisztán a nevelés az irányuló, és nevelés tekintetében gymnasiunk mintái szolgálnak. Rand és fegyelem uralkodik benne.

Hanem rendek és fegyelmek a kis emberek — fennhőző gondolatok, sokszor füres fejek, nagy ellenségek, azon alaplatinézetről kiindulva, — hogy az ő kárkúra, az ő megrontó sakra van szánva.

Józan gondolkodással nem is röh-hatjuk fel másnak a tény, hogy jeles gymnasiunk növendékei rohamosan fogynak, vidéki tán alig van husz a városban, nemely osztályban pedig 5—6 fia van.

No de se baj, ugy is kell, a sa-lakja hadd szálljon le, válasszon ma-gának alkalmasabb pályát, kinek a tu-dománnyal terhelnek mutatják. Hiszen művelt iparosai van leginkább szükségünk, ha művelt ország akarunk lenni.

Meg vagyunk győződve, hogy a zirezi cisterci rendű jeles és tudomán-yos tanáraink irány-elveit e körülme-gy nem fogja zavarni, és midőn a munka kezdetét veszi, mi is azon óhajunknak adunk kifejezést, hogy a bölcsesség szent lelke szálljon a tanítókra és a szülőkre egyaránt!

A tanév elejére.*

Az iskolák kapui megnyílnak me-gint s mint minden esztendőben, az idén is nagy lesz a befelől telenség. Pár nap múlva elkezdődik a nemzet szellemi tökéjének nagy befektetése, hogy az egykor, a mennyire lehet, uszo-ra kamatokkal kamatozzék. Ilyenkor legjobb számtani röviden a közok-tatás gyakorlati helyzetével.

Meglehet mindenekelőtt biztossá-gal állapítani, hogy Magyarországon úgy a alsóbb, mint a felsőbb oktatás a legutóbbi tíz év alatt határozottan ma-gyar nemzeti szellemben haladt. A fel-sőbb és középső iskolák csaknem kivétel nélkül, míg a népiskolák legalább két-harmadrészen már magyarok; tannyel-ve és szellemben névze is.

Ez irányban tehát meg lehetünk elégedve. De nem így, ha azon irány

* Mint jószersz és széles ismeretről ta-nusokodó cikket a „Pesti Hírlap” után kö-zöljük. Szek.

— Ittvan a 1rt, de tagadja el hogy én ebbe a Casinoban voltam.
— Jók! gyorsan fogjál, megynék, én már jól laktam, — Egy utazó!

Mennyibe kerül egy bárány elszállítása Bajáról vasuton.

(Statistikai közlemény.)
Érdekes lesz tudni, hogyha va-laki egy bárányt talai ajándékba kapni, ugyan mennyibe is kerülhet hát an-nak elszállítása, ha esetleg vasuton esz-közöltetik?

Hát hol is kezdjük?
Talan legjobb lesz, ha bárányról az ártatlanleg symbolománál.

Mai napság egy bárány megér 3—4 forint, a melyik milyen.

A szállítás pedig a távolság szin-tin, és ezzel kész a dolog.

Az ám — kész. Dehogy kész... Hissz gondoskodva van arról, hogy ily potomságot ne akadjon meg a statisztikai számítás.

Mert ez az ártatlan jóság a ké-rődző állatok osztályához tartozik, s mert még eleven, tehát állategészségügyi szempontból előbb rendőrlégg megvizs-gálándó, mivel e nélkül tovább szállitani nem szabad.

Az orvos rendőri vizsgálat csak ennyibe kerül:
Városi kapitány napi díja 3 frt,
Állatorvos — 2 frt.
Finkler számtant a mennyit akar.

No meg ehhez jön a csekély vasu-ti szállítási díja.
Summa summarum tehát kerül egy bárány vasuton küldése éppen 7 fo-riatba.

tekinjük, a melyet közutazásunk terén immár több mint tizenhét éve tapasz-talunk. Egy egészségtelen áramlat je-lentkezik a nevelés szellemében, mely áramlat káros következményei ma már kiáltóan mutatkoznak, kiváltképen az u. n. talterlemésben.

Az unalomig sokszor volt már szel-lőztetve ez a kérdés. De azért, ugy lát-szik, még sem eléggé sokszor arra, hogy az elhústól köveleményi föllé-rszesse és a veszedelmes szellemi ára-mlatot más irányba terelje.

A közutazásunk állapotáról szóló statisztikai évkönyv legutóbbi kiadása ismét arról tesz szomorú bizonyosságot, hogy a míg nálunk a lateinek száma ijesztő mérvben szaporodik, addig az ugynevezett szakiskolák, az értelmes pol-gári elemek ezen melegágyai, egyrészt feltűnően csekély számmal vannak, más részt pedig ezeknek sincs megfelelő szá-mu hallgatóságuk.

Az évkönyv szerint 1883-ban volt az országban 65 felső tanintézet, 179 középsőiskola, 73 tanítóképződe, míg szak-iskola mindössze csak 96. Még kedve-zőtlenebb eredményt mutat az összeha-sonlítás, ha azt tekintjük, hogy míg a felsőbb tanintézeteknél átlag véve 103, a középsőiskoláknál 212, a tanítóképez-dőknél 52 tanuló jutott egy intézetre, addig a szakiskolák közül csak 83 ta-nuló esett egyre egyre. Vagyis más szóval: Magyarországon az egy év alatt 48,567 ember törekedett szellemi uton szerejni magának kenyérkeresetnek; de csak 8178 volt azoknak száma, akik a szellemiek mellett, a kézi munkát sem akarták mellőzni kenyérkeresetükben.

Nagyon tulságos ez a kímuntás ép mostanában, midőn az országos kiállít-ás örvendetes oldala mellett lehetetlen észre nem vennünk azt is, hogy meny-nyire hátra vagyunk még, főképen az ipari szakoktatás terén. Fájdalom ez a észrevételhez még azt is esztolhatjuk, hogy főképen a tésyökörös magyar elem az, a mely az oktatásnak az utóbbi ne-metől idegenkedik. A legegyszerűbb földműves is, ha már tanítgatja fiát, úrnak akarja azt taníttatni és nem mes-terembernek vagy kalmárnak.

A legfőbb ideje volna már, hogy népként elvégre belássa e gondolkodás téves és hátrányos voltát, hogy meg-győződjenek arról, miszerint a nemzet-nek tanult, művelt kereskedőkre, ipa-

Szent Klephas! ne hagyj el, hisz ez éppen másik két bárányal: ez ara. Hát mennyibe kerülhetne egy czi-nige?!

Tehát a bárány 3 frt 50 kr, hogy rendeltetési helyére el is szállíttathas-sék, kerül még 7 forintba — de csak szivességből!...

Nem is sok. Mi ez egy ajándék bárányhoz. Csak az nincs véleg el-döntve, hogy melyik fél fizeti, az aján-dékozó vagy a megajándékozott. Ugy hisszük mindkettőnek borsódik a háta ily csekélységekért.

No de adág is, míg a felek a szállítási költségek iránt tisztába jön-nek, óhatjának tudni, hogy miképen van az, hogy egy rendszeresített fi-zetésű bíró tisztviselő, hogyan jut ahhoz, hogy a város belterületén, hol semmi néven nevezendő személyi kiadás nincs, még napidíjjal is követeljen. Holott va-rósi tisztviselőink a viszonyokhoz arány-lóan jól vannak javadalmazva.

Mi tulajdonképen a városi rendőr kapitányunk állatorvosnak a teendője, ha nem a rendőri állategészségügyi folyóle-let? Steljesíthető-e ez a szóban? Nem. Tehát miért tartja, fizeti a város eme tiszt-viselőt, ha minden szóban kívüli tény-kedésükért külön napi díj jár, miért akkor a rendés fizetés? Ez magyara-rizza meg nekünk aki ért hozzá, mi azonban semmitőltek sem látjuk in-dokolva azt, ha csak azért nem, hogy a nap aközben reájuk sűt.

Nézetük szerint, minden tisztvis-elő azért van áltatva fizetssel, hogy ügyükörbe vágó teendőit pontosan és lelkiismeretesen végezze, ha pedig en-nek megfelel, ezért — a város belte-

rosokra és főképen ezekre van szükség. Különösen sok tehetnének e tekintetben a tanítók, tanárok, lelkesek és községi elöljárók, a kikhez a nép ta-nácsért szokott fordulni, midőn gyer-mekének jövőjéről van szó.

Ezek ismerjük kötelességüknek a szülöket fölvilágosítani a felől, hogy mi a nemzet valódi szükséglete és igazi ér-deke. Mondják meg nekik leplezetle-nül, hogy mily szomorú jövő várhat gyermekeikre, ha csak rendkívüli kitű-nőség nem válik belőle, mivel hogy a szellemi foglalkozás tere már is any-nyira el van állva, túl van tömve min-dentelől, hogy ma-holnap majd nem le-hetetlen azon megőlni.

S ha e tekintetben mindenki szent kötelességének tartja a fölvilágosítást, rá- vagy lebeszélést, akkor csakhamar be fog állani az üdvös változás, a mely majd azt eredményezi, hogy meg fog-nak szaporodni mind a szakiskolák, mind pedig azoknak hallgatósága s a mily arányban azok szaporodnak, oly arányban csökken majd a szellemi proletárság s növekszik az értelmiség a polgári elemben.

A ferde irányzat különben, a mely ellen most már komolyan kell küzdeni, ugyis csak egy átmeneti korszak káros hatásának következménye volt. A mint ugyanis a hatvanas évek végével, a régi bureauq esch és morva elemektől megisztultak s új hivatalok ezrei állít-tattak fel, az értelmi foglalkozás embe-reinek óriási számáraért hirtelen szük-ség. Ugyszólván kötéllé fogdoszták az irástud embert. Nem néztek sokat a kvalifikációra; a fő az volt, hogy az illető munkabíró és magyar legyen. Az iskolák padjai akkor egész a gymnázium ötidik osztályáig lefelé csakhamar félig kiürültek s özsönlöt az élelmes ifjúság a nyitva állt állomásokra. Mi-niszteriumoknál, törvénytiszteknél, bí-róságoknál, közigazgatásnál postaknál és távirddáknál ezrek és ezrek nyertek hirtelbelen alkalmazást, a kik most meg lehetnek elégedve sorsukkal, mert aránylag kevés kézsültséggel jutottak tisztességre álláshoz.

A kik pedig akkor az iskolákba visszamaradtak, azok azóta előzőltek az orvosi, ügyvédi, tanári és mérnöki pályákat, ugyanynyira, hogy ma már ezek is — legalább a java részük — sok időre el vannak látva erőkkel.

ritélet történt ténykedésért — még külön napidíjjakat szedni jogosítva nin-csen, mivel az szorosan vett hivatali kötelemi közé tartozik.
Ugyan mindig tart a város hát ál-latorvost a vágóhídi állatorvoson kívül, mikor a városnak egy fia mácskája sincs?

Talan azért, hogy alkalmat nyujt-son neki, rendez fizetése mellett a tu-lajdonképeni köteles ténykedésért na-pidíjjakat szedni?

Ezt alig hisszük.
Vagy talán a.....
No ezt még kevésbé!

Hát ugyan miért?
No ezen nem törjük annyira az eszünket, minden esetre, ha van, tehát szükség volt rá. Azért rendszeresítet-ték, hogy he kelljen minden egyes al-kalommal napidíj számlálással bíbelődni.

Anonban nagy jogos, vagy jogta-lan volt a napidíj szedéséddig, de en-nek a viszás helyzetnek a község érdekelben meg kell szűnie, mert az állatvizsgálat kormányrendeleten alap-szik, a városi tisztviselőnek pedig szor-os kötelessége a kormányrendeletet külön napidíj felszámítás nélkül teljesí-tetni. Napidíj a város külterületén csak egész napi ténykedés, és város határá-n kívüli kiküldetésnek alkalmdál lehet csak helye. És akkor nem fog egy ártatlan bárány szállítási díja 7 forint körüli.

Addig is, a ki meg akar valakit a vasút mentén bárányai ajándékoz-ni — hát egy kiest várjon.

Pá — napidíj!
Egy érdekelt.

Csupán a papi és a katonai pályák maradtak árván és fűresen, mint olya-nok, a melyeket elérni nehezebb volt s a melyek sok önmegtartandó igényelnek és keveseb anyagi jóléttel kecsegtetnek.

Az idők jelölül tekinthető, hogy ma már ismét e két utóbbi pályára is kezd a ifjúság ráadni a fejét, miután egyelbitt nem igen van kilátás számára, itt pedig nagyon megritkultak a sorok s itt-ott mégis csak akad hely és kenyér.

Ily körülmények közt majd csak belátja már a község, hogy mi van a nemzetnek és önmagának érdekében. És vajha mielőbb belátja, hogy ne lenna szükségés még sokszor ismételni a már annyiszor hangoztatott igazságot, hogy a munka le nem aláz, de sőt fölemel, nemest, akár a kéz, akár az ész vé-gzeze azt. M.

Országos kiállítás.

A tenyész-szarvasmarhák és bivalyok nem-zetközi kiállítása.

A nemzetközi tenyész szarvasmarha kiállításról, mely szeptember 1-én déli 12 órakor nyit meg, s mondhatjuk, hogy ez egyike a legérdekesebb idő-szaki, illetőleg gazdasági kiállításoknak. E kiállítás iránt oly tömeges érdeklődés mutatkozott, hogy a kiállítók egy ré-szének már csakis a szabad ég alatt, az istálló mögött e czélra külön elké-ritett térségen jutott hely. Néhány nap óta folytonosan érkeznek a bejelentett tenyészállatok, s ma már meglehetősen kerekedett kép táru a szakértő szeméi elé. Az állatok egy része ugyan még az ut fátardalmait sijnli, de általában elevenség és egészség jellemzi őket.

Az első nagy istállóban főképen bemi és kulhandi fajok vannak elhelyezve, melyek között különösen kiva-lik a Wenckheim Viktor br. kamuti uradalmából felküldött 29 db bemi tenyészfaj. E kiállítás számarányára is egyike a legtekintélyesebbeknek, de egyébként gazdaságilag is sok jeles tu-lajdonosokkal bővelkedik. Két óriási lizó ökre nem tartozék ugyan szoro-sen véve e kiállítás keretébe, de mint a fajtulajdonos jeles illusztrációi, mégis érdekesek. A két ökröt sva fűlül van 23 métermázsán. A báró Wenckheim-féle tenyészmarhák egyformaság, szí-vös, erős alkotás és hízalalson kívüli gőmbölydedség jellemzi, mely a szabá-lyos gazdasági kezelésnek jó kritériuma. Érdekes továbbá ugyanazon istállóban a bábolnai magy. kir. ménesbirtok ki-állítása, mely két szép bika mellett 12 tehenet mutat fel; mind bemi faj. A szombathelyi gazdasági egyesület kulhandi tehenezése 21 darabban van képviseelve, ugyszintén a messkircheni gas-dasági egyeslet is, mely azonban, ugy látszik több súlyt fektetett a laikus szemnek tetsző s kissé tulgömbölyt formákra, mint az igaz tenyészfajok könnyebb, de tartósabb, s tejrre és husra egyenlően hálásban minőségére. A gas-dasági egyeslet közül kiválnak még a kassai tanintézet 9 darabban, a kulhandi gazd. egyeslet 8 darabban, a fogarasi ménesbirtok gazdasága 6 darabban s a debreczeni gazd. tanintézet gyönyörű szor keresztzetesével, hollandi buka és mithisthali tehén után, — magyar fa-jok közül nagyon szép példányokat mutat a József főkeresz kisjei ura-dalma. Bikái az egész kiállításban pá-ratlanok. A gödöllői korona uradalom 9 db tenyészmarhája is említés érde-mel, s kuruzomaképa a Peringer-féle fehér bivalyok is érdemes volt bemu-tatni. Fekete bivalyokatt eddig csak a fogarasi ménesbirtok küldött. Van e kiállításnak egy csodája is. Ez egy Pe-ringer Ferenc által kiállított nyolcz hónapos kulhandi szőborjú, melynek hát lába van. Az ötidik és hatodik láb az első lábak felett két oldalt csüng le a nyaktöről. Mindkét láb eleven s a többivel arányosan növekszik, bár önmagásra képtelenek. A szép kis fűsz teljesen egészséges. Rővid áttekintés után általában ma meggyőződésre ju-tottunk, hogy gazdáink méltán viseltet-tek a tenyészmarha-kiállítás iránt nagy érdeklődéssel, s hogy jogos önzértelet tekinthetünk végig az e részben pro-dukált eredményeken, melyekből lát-ható, hogy hazánk területe az összes külföldi tenyészfajok nevelésére is nagyon alkalmas, s ugy a tiroli, mint az ausztriai, svájcezi és hollandi fajok egy-aránt könnyen és biztosan tenyészthetők.

Hirek.

— **Tízeselet.** Folyó augusztus 30-án d. e. 1/2 10 órakor szállás városban részben Aladatis Miklós háza legett, mely alkalommal szegény kárvalottaknak a pármak közé rejtett 65 ft-ja szintén elveszett. A gyorsan megjelent tisztóknak sikerült a tizedet localizálni.

— **Furca locutus.** Egy pár hét előtt történt, hogy az orsz. kiállítás megtekintése céljából Budapestre rándult egy bajai tisztességes polgár leány s egyik napon ott a kálvintéren megállt, és a lóvonatú pályára kocsiát várta, hogy a váci utra szállíttassa magát, a mint így — mint a fővárosi viszonyoknál nem ismerős vidéki tekintetelőve egy magában állóddat, egyszerre csak féltámadólag úgy hadnagyoskára, és megszólítja „itt vagyok picizkém, engem vár?” — „Na! — még ilyen lóvasutat sem láttam” volt a válasz, a leány röszéről, mire a vitéz szegénykezve — gyorsabban mint jött — „balra át”-tal elgyurrott.

— **Reiner Ilés** tánczenét, ki már évekkékel ezelőtt Baján működött, a teler ismét városunkban szándékozik tölteni. Kik a táncban oktatót óhajtának venni, forduljanak az említett mesterekhez, ki a „Barány Szállóban” található. A táncoktatás szeptember 2-án vette kezdetét.

— **Valerius tolvaj.** — Pischof János csataaljai jó madár minden örökösökkel szeretett volna lenni, csak az ily műveletekhez szükséges kapitális hiányzott. Hanem csak ember segít magán, gondoló emberünk s f. aug. 19-én a mint Baján koválygott, betévedt Vagner Ferenc nagy utczán levő vendéglő udvarába, s ott észrevétele nélkül Turi Lenhardt garai lakós lovat kocsiba fogta és elhajította. Csataaljan azonban Koozs Márton megismerte a lovakat, melyekről a tolvaj azt állította, hogy vette s tovább hajtani akart, Koozs csakhamar a kocsira ugrott s nem engedte tovább hajtani, a tolvaj veszélyes helyzetét felsismerve a kocsirol le és elszökött, míg egyzserre csak ismét aug. 29-én 6 órával beállított a gyurtyi csardába, köteleit kért hogy a lovakat Zomborba eladása végett bevezesse. A derék koremasors sejtve az ügy állását, a kérését megtagadta, s midőn Pischof távozott Zombor felé, a gyurtyi puszta lakosokat felkeltették, kik a tolvajt lóháton utol érve bámulatukra saját lovaikra ismertek és elvették, a tolvaj felhasználva a zavaros alkalmat megszökött s csak később néhány nappal a csendőrök által elfogott és a bíróságnak átadott.

— **Haldolozás.** Grün Xav. Ferenc szántóvati plébános hosszas és kinos szenvedés után f. évi aug. 29-én éjjeli fél 12 órakor 48 éves korában elhunyt. Aldás és béke lengve hamvai felett!

— **Emlék tiszteletképe.** Mint a „Zentai Ellenőr”-ből értesülünk Zenta város közönsége f. évi szeptember 11-én az Eugen szigeten, az 1897 évi szeptember 11-én a keresztény sereg által vívott Zentai dicsőséges csata nap emlékére kegyeletes ünnepelt rendezni szándékozik. E tárgyban **Dudás Gyula** ur lelkes és hazafias lángérelméről tanusodó felhívásának részlete ekkép hangzik: „Jöjünk össze ismét a csata és fordulóidra, s rojjuk le együttesen a kegyelet magasztos adóját. Tartsunk Te Deum-ot a hősök győzelmeért, s ha tetszik, tartsunk gyászmisért az elesett bajnokok lelki üdvéért. A városunk alatt elhullott török vitézek emlékéért ez által nem fogjuk sérteni. Bárők többen alszuszák itt örök álmutak, s bár határunk fővonyét bővebben öntözte az ő keblük vére, ők nyugodtan fognak maradni. Illó azonban, hogy az énnepély alkalmával róluk is megemlékezzünk, mert tudnunk kell, hogy ők e helyen ép oly dicsőséggel hullottak el, mint a mily dicsőséggel győztek a mi feleink. Menjen ki tehát oda az Eugen szigetre szept. 11-én minden zentai, s rója le a mult iránti kegyelet adóját ott azon a helyen, hol minden porsem löst takar, minden bokor dalák véreből fakad s minden szello a nagy idők nagy tetőirel s a hősök dicső küldmeiről beszél. Illó, hogy megemlékezzünk azokról, méltányos, hogy kegyelettel legyünk azok iránt, kik ama nagy küzdelemben résztvettek, kik — a haza és a keresztény világegyelnyre kivívott nagyszerű győzelem árán — Zenta nevet karddal írták be a világ történet lapjaira.” A kegyelet iránti nemes felbuzdulást csak helyeselni tudjuk, és az énnepély alkal-

mára fogadjak tővölletünket, Nagy Kaniza városa 1890 évi ápril 13-ára készült kétszázados fenállásának ünnepét megtartani. Ez alkalomra 1-ór „**Állandó örök emléke**” — 2-or Nagy és Kis-Kaniza testvérváros „**királyi városa**” emeletése — 3-or „**Állandó magyar színház**” megnyitása által örök emlékeztetést óhajtának hagyni az utókor számára.

Charlatanéria és család.*)

— Az orvosok kongresszusához. —

Pár nap mulva jelentékeny számú orvos gyűlést össze Budapestben, tanácskozandó némely közegészségügyi kérdések fölött.

A gyermekhalandóság és ennek okai, melyek legkönyebb magyarországtól nyujtik a legnagyobb megdöbbenőleg gyöngye szaporodásának, egyik legfontosabb tárgyát képezik eme tanácskozásoknak.

Fogunk hallani érdekes előadást jeles szakértőktől, a statisztika segélyforrásából merített argumentumokkal megvilágítva. Ez mind nagyon szép lesz. De hiányzik két oly pont, melyről miután a sorrendben nem foglaltunk, alig fog említés történni, noha fontosság tekintetében nem állanak utána a gyermekhalandóság kérdéseinek.

Egyik a kuruzslás.

Igaz, hogy erről intézkedik a közegészségi törvény, meg a büntető törvény is. Dehát csak arra az esetre, ha valami baj kerekednék belőle. Aztán oly valami elasztikus fogalmak képezik azt, hogy csak a legotrombább embert ejti meg, akár épen patkánymérget árulna édes gyökér helyett. Alig van az országba patika, ahol ne kuruzsolná, azaz orvosi vény nélkül ne szolgáltatnák ki gyógyszereket, ha panaszkodik a páciens. A dolog gyurky; de itt csak a specialitások tekintünk.

A Forti-féle sebtapasztól kezdve az „én Csillag Anna” hajnövesztő szerig egész könyvet töltene ki felsorolása a csodaszereknek. A miraculo befűcskendés és Migargee tanár hajnövesztő szere és a „kedves Hoff János” „Schöner Malz extraktja” ott pompáznak naponta a napilapok kirdetési között.

Ezek a hirdetések ezreket, de mondhatjuk százezeket jövedelmeknek az állnunk adó és belyegilleték fejében. Kell tehát, hogy a hirdetőknél néhány milliót jövedelmezzenek. Tehát milliókra megy évenként az, amit a segélykereső kétségbeesett, s ezért hiszékeny emberek zsebéből, szemtelen szédelőgk igéretekkel kicsalni bírnak, és tényleg ki is csalnak.

Minden értelmes ember, aki a komoly tudományosság és a szakértelem s így a lelkiismeretes orvos iránt is tisztelettel s így bizalommal viseltetik, felmenti annak részletezésétől orvosát, hogy mily közvetlen és közvetlen károkat okoz az emberiségnek az emberek hiszékenységre alapított ezen lelketlen kufarkodás. De viszont hány ember mulasztja el a kellő időben igénybe venni az orvosi segélyt, hány ember adja oda az utolsó garasát abban a hiedelemben, hogy bajának biztos ellen-szerét véli megvehetni?

A modern állam pedig, melynek minden intézmény mottója: „a közjó!” a nép java!*) megongedi, hogy egy kis gárdája az ország és nemzetiség nélküli, dolgerelő szédelőgknek, ezen az uton milliók szivattyuzzon ki polgárai zsebéből.

Németország már intézkedéseket tett e visszaélések megállítására végett. Ott látható és érezhető is ez intézkedés hatása. S ezért a chevalier k, Csillag et comp. elhatározták, hogy a lovagias és szabadelvű szabadságszerető magyar fajt boldogítják találmányukkal.

*) A csomó számára egymást követő külföldi kongresszusok alkalmából, az orvosok kongresszus-ig ezirányt ezen alkalmi cikket mint igen érdekeset a „Pesti Hírlap” uton bemutatjuk t olvasóinknak.

Ha innen is kikopnak, mennék tovább keletre a többi érdekes országokba, Szerbiába és Oláhországba, ahol az embereken még van hit.

Azt mondhatná valaki, hogy hát e szerek nem ártalmasak. Az igaz, hogy közvetlen kárt nem okoznak. De nem is használnak és végre a beteget az észszerű segélykereséstől elvonva, még is ártanak és értékesítősk utóljára is csalásnak mondható. S ha a törvény a tudatlanságból, a törvény nemismeréséből eredő vétségeket vagy megveszélteket kéréllhetlenül sújtja, megvárható tőle, hogy a tudatlan jóhiszemű embert lelkiismeretlen csalók kapzsiságtól is megoltalmazza.

E titkos szerárulók egy gyékőnyen találjuk a kuruzslók másik fajtát, a titkos bajok gyógyítóit.

Hogy mint bálnak el azon beteg bielekkel, a kiket nagyhangú, minden igéző hirdetésekkel magukhoz csalnak, álljon itt annak illusztrálására következő történet, mely különben naponta ismétlődik:

Egy vidéki fiatal ember egy maladie hontese folytán megbetegült s olvasván, hogy újonnan keletkezett bajok „a foglalkozás megzavarása nélkül 48 óra alatt kigyógyíttatnak”, Budapestre siet. Ott fölkeres egy ily jó és ismert nevű érdekereszt-, vagy érem tulajdonost:

A lakás választékosan és izléssel burtozva, a fényes livrejtű írás külön városbába vezet. O ámul és bálul. Majd bevezették a doktor ur elé, ahol előadja baját. A diagnózis megtelev sem nehé, most még csak egy kérdés van hátra: a tiszteletidj.

— Uram, mit volna hajlandó ön fizetni?

— Doktor ur. én szegény alantás hivatalnok vagyok. (Végrehajtot volt az istenadta.)

— Hm, hm! Szegény? Ez igen relatív fogalom.

Ekkor következett hosszú speech a humanitás elasztikus fogalma fölöl. Hogy az emberekből veszendőben van a hecsületérdek. A gazdagok piszkos fizetők igen gyakran (ami valóban igaz is) s hogy az orvos nem munkája után, de a paciens anyagi helyzete után lenne dotálendő és így tovább.

— Lássá, kérem, itt van ime! — s ekkor kivont asztalfiókjából több pénzszelvélvörítoket. Itt kaptam ötszáz frankot, itt ezret s itt pláne ezerötyszáz egy bojtártól . . .

— Hja, kérem, én ennyit nem tudok fizetni.

Végre is megállapodtak száz forintban, mely három részletben fizetendő. — Most fizet ön 25 frtot.

A paciens kiszúrta s kapott egy kis üveg folyadékot.

— Erre ön kevés javulást fog érezni. No, de én nem vagyok charlatán; a bajt nem szabad hübebalázsként elnyomni. Nyolcznap mulva kap ön egy másik orvosságot, melyet postai utánvételt, negyven forint lefizetése mellett váltand ki. A harmadik üveget tízenegy nap mulva 35 frtot váltandja ki, melynek használata után egészséges leend.

A paciens eltávozott, haza jött s nyolcz nap mulva kiváltotta a második üveget; de biz ő nem lett jobban. Hanem a 65 frt oda volt. Mit volt tenni, aztán kigyógyítottam — ingyen.

Mert hát kérem azt még sem lehet kívánni, hogy ha valaki 65 frtot kiizdat, cserben hagyassák a „tudomány” által. A tudományt a vidéken pedig mi képviseljük.

A harmadik üveg a doktor urhoz visszament.

S aztán itt Magyarországon törtönik az meg, hogy, volt egyetemi tanár segédek, kitűnő képzettségű fiatal orvo-

sok kénytelenek a vidékre nyomorult körörivisi állomásokra menni, hogy megélhessenek, míg a lelkiismeretlen szel-hítmosság bőven élődik a társadalom testén, még pedig a legteljesebb helyen: az arcon, az ország fővárosában.

Az ügyvédi kar — azt mondják — hanyatlott. De ugyan, kérdem, mi történnék az olyan ügyvéddel, aki igóretkekkel, biztatásokkal, malyekről ő maga jóelőre tudja, hogy képtelenségek, esalná ki a pénzét megszorult kliense zsebéből? Bizony azt emberségre tanítanak a kollegák?

Mi pedig csak egyet sópáncokkint, hogy a tekintély hanyatlak s ezzel együtt a jövedelem, a megérdemelt, sít képtelenségek után követelhető gyümölcszestese észbeli tökélnök csapann s türjük, hogy tömérdek charlatán és nehány család büntetlenül ássa alá hitelünk és tömjö zsebeit a közönség félrevezetése által.

E bajok orvoslását vegye fel munkarendjébe az orvosi kongresszus, e végett tegyon lépéseket, ha valami gyakorlati eredmény előérése vágyik. Külöben azt kell hinni, hogy a t. kollega urak, a szálló és koresematulaidonosok örömré felrendelt statiszták, ama nagy látványosságban, melynek neve kiállítás.

Egy vidéki orvos.

Vasuti menetrend junius 1-től.

Budapest—Szabadka—Zimony.
Budapestről indul 7.55 2.55 3.25 9.—
Szabadkára ér. 12.63 6.16 8.20 4.30
Szabadkáról in. 1.23 6.28 9.10 5.52
Zimonyba ér. 6.06 9.57 3.33 12.44

Zimony—Szabadka—Budapest.
Zimonyból in. 10.33 6.09 8.31 3.21
Szabadkára ér. 4.59 9.38 1.22 10.21
Szabadkáról in. 6.18 9.48 2.02 10.50
Budapestre ér. 11.15 1.20 7.15 5.20

Szabadka—Baja.
Szabadkáról indul 6.40 2.30
Bajára érkezik 9.10 4.40

Baja—Szabadka.
Bajáról indul 10.13 7.14
Szabadkára érkezik 12.25 9.50

Szabadka—Szeged.
Szabadkáról in. 6.30 2.33 6.38 10.35
Szegedre ér. 7.36 4.21 7.45 12.—

Szeged—Szabadka.
Szegedről in. 3.30 8.10 10.45 6.52
Szabadkára ér. 5.20 9.18 12.35 8

Szabadka—Zombor.
Szabadkáról indul 6.02 1.45 8.40
Zomborba érkezik 8.13 3.22 10.16

Zombor—Szabadka.
Zomborból indul 11.14 8.01 4.07
Szabadkára ér. 12.49 10.12 5.41

Szabadka—Pálcis.
Szabadkáról indul 5.18
Pálcisra érkezik 5.33
Pálcis—Szabadka.
Pálcisról indul 5.50
Szabadkára érkezik 6.10

Jegyzet: A vastagbél nyomorított számok az esti 6 órától reggeli 5 óra 50 perzig terjedő éjjeli átlétek jelentik. Végre meggyőztetik, hogy vasár és ünneppokon Szabadka és Pálcis között este is közlekedik egy vonat.

Üzleti tudósítás.

Baja, 1885. aug. 29.
Árak (méter mázsánként)

Buza új (minőség szerint) 6 85 — 7 05
Készéres 5 70 —
Rozs 5 60 — 5 70
Zab 5 60 — 5 60
Árpa 4 80 — 4 90
Kukuricza 5 40 — 5 50
Köles 4 75 —
Bab 0 — 0 —

Szerkesztői üzenetek.

„Szabadka” A lapot vetjük s a esaprodány küldése iránt megköszönjük, hogy a „Lancaster” (tőlönyel ne gyűljék meg a bajunk) újságírók „szabadka” Szabadka. Aron kezdünk kétkedni, hogy küldi a lapot, hogy ha küldi kérjük uton nézni a dolgokat, eddig egyetlen számát sem kaptuk.
Sz. V. Szeged. Levelel vettem. Nagy elzárkényesedőrl tanusokkint Talán megváltozott természetét? Érdekes újdonságot szívesen veszek.
D. B. Pola. Kereset ir. pedig a tenger-é parti városok, a nép szokások leírása érdekes. Jövöben minden városból küldj levelet Csökölknek.
H. J. L. Nagyon zagyalókos, hova gondol ilyet közleni?

Felénk szerkesztés és lapnyújtás:
DJUMOVITS ISTVÁN.

Van szerencsém a n. é. közönséggel tudatni, hogy a rendkívül gazdag és 1848-ik évi július 17-től fennálló

Gresham életbiztosító társaság

[The Gresham Life Assuranze Society]

részéről Baja város, úgy Bács-Bodrogh megye és a vidék területére, a biztosítások gyűjtése tekintetében a

F Ő - F E L Ű G Y E L Ő S É G G E L

bizattam meg és felhatalmaztattam 1600, illetve 2000 forinttól a legmagasabb összegekig terjedhető élet és halálesetre szóló **nyeremény részeltetéssel** egybekötött biztosításokat eszközölni.

Az általam képviselt társaság roppant alaptőkével rendelkezvén, **biztosítottainak a legnagyobb kedvezményt** nyújt.

Igy, többi között — a legjutányosabb díjtételek mellett — például: ha egy halálesetre kötött, avagy vegyes biztosításra legkevesebb 3 évi díj befizettetett, az igazgató-tanácsnak jogában áll a biztosított fél kérelmére ennek oly összeget 5% kamat mellett kölcsön gyanánt előlegezni, mely a társaság szabályai szerint a viszvásárlásra rendelt értéknek megfelel.

A társaság által nyújtott számos előnyök figyelembe vételét ajánlani vagyok bátor mindazoknak, kik felfogva az esélyek lehetőségét, önmaguk és családjuk helyzetét azokkal szemben addig, míg anyagi helyzetük megengedi, biztosítani óhajtják.

Minden közelebbi, a biztosítani hajlandók részéről kívánt részletes értesítés és felvilágosítással szolgál

kész szolgáljuk

Dujmovits István,

fő-felügyelő,

Lakik: Baján, kis-mészárszék utca 160. szám.

STREINTZ és ESCHENLOHR

könyvnyomdatulajdonosok

ajánlják

helyben a Bódog-téren (Michitsch István úr házában) fennálló korszerűen berendezett

könyvnyomdájukat

mindennemű művek, hirlapok, röpiratok, falragaszok, továbbá legújabb díszítéssel kiállított meghívók, számlák, étlapok, gyász- és halotti jelentések, legújabb divatú névjegyek, végre hatóságok, ügyvédek stb. részére szükséges bármennemű nyomtatványok pontos, hibátlan és a legjutányosabb árak melletti elkészítésére.

Videki megrendelések pontosan és a leggyorsabban teljesítetnek.

A n. é. közönségnek az eddig irányunkban tanusított becses bizalmáért hálás köszönetet mondva kérjük, miszerint azzal bennünket továbbra is megajándékozni kegyeskedjék.

Baján, 1885. augusztus hóban.

Ugyanitt egy jó házból való fiu tanulólul ellátással felvétetik.

Kiváló tisztelettel

Streintz és Eschenlohr,

könyvnyomdatulajdonosok.